

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege privind modificarea Legii 139/2018 cu privire la eficiența energetică

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul „Moldovan Green Transition Technical Assistance Facility project” implementat de către Expertise France.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică a fost elaborat pentru a opera modificările necesare și elimina deficiențele/lacunele identificate în textul legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică pe parcursul implementării politicilor în domeniul eficienței energetice, inclusiv cu luarea în considerare a cadrului normativ și instituțional elaborat și aprobat în acest sens.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Conform prevederilor art. 5 alin (5) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică este menționat că politica de stat în domeniul eficienței energetice și în cel al energiei regenerabile, stabilită în conformitate cu Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, este implementată în coordonare și cu sprijinul instituției publice care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și al promovării utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare – *instituție publică de suport*).

Astfel, având în vedere că aceste atribuții sunt asigurate la moment de către Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (în continuare IP CNED), a fost identificată necesitate de înlocuire pe tot textul legii a sintagmei „*instituție publică de suport*” cu sintagma „Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă” cu utilizarea ulterioară a formei abreviate „IP CNED”.

Conform prevederilor art. 7¹ din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică în coroborare cu art. II alin (4) lit. b) din Legea nr. 113/2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, țara noastră are obligația până la 31 decembrie 2030 de a obține economii de energie anuale echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului de energie finală înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022.

Totodată, este de menționat că în conformitate cu prevederile art. 7¹ alin. (5) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, este stipulat că „[...]Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, stabilește modul în care obținerea cantității totale cumulate a economiilor de energie va fi asigurată – prin intermediul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, al măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice sau prin combinarea acestora[...]”.

Prin urmare, în vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Ministerul Energiei a optat ca obținerea cantității totale cumulate a economiilor de energie în perioada 1 ianuarie 2024–31 decembrie 2030 să fie asigurată atât prin intermediul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, cât și prin alte măsuri de politică ce urmează a fi implementate în acest sens.

Astfel, pentru implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, Ministerul Energiei a promovat, pe parcursul trimestrului IV a anului 2023, două proiecte de Hotărâri de Guvern, care au fost aprobate de Guvern după cum urmează:

- Hotărârea Guvernului nr.1064/2023 cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026;
- Hotărârea Guvernului nr.1068/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate.

Conform prevederilor art. 8 alin. (2) și alin. (7) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică este menționat că Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, trebuie să cuprindă, pentru următorii 3 ani, **lista părților obligate și cantitatea totală a economiilor de energie ce trebuie realizate**, calculat ca media vânzărilor de energie către consumatorii finali pentru perioada de 3 ani anterioară datei de 1 ianuarie 2022.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, în calitate de părți obligate sunt desemnați toți operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale, **importatorii de produse petroliere și furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire**, iar mărimea plății fixe a fi stabilită este aceeași pentru fiecare categorie de operatori, furnizori și importatori respectivi.

Totodată, având în vedere faptul că în calitate de părți obligate se regăsesc atât **operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale cât și furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire**, ținem să menționăm că legea nu prevede careva excepții de la plata contribuției pentru furnizorii de energie termică și/sau preparare a apei calde menajere pentru energia termică livrată consumatorilor și/sau pentru gazele naturale consumate în vederea producerii acestei cantități de energie. Prin urmare, aceștia achită contribuții în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice (SOEE) atât pentru gazele naturale consumate (în cazul furnizorilor de energie termică racordați la rețeaua de distribuție a gazelor naturale) pentru producerea energiei termice și electrice, cât și pentru cantitatea de energie termică livrată consumatorilor.

Conform prevederilor art. 8 alin.(6) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, este menționat că calcularea contribuțiilor anuale se stabilește și se aprobă de Guvern și poate fi calculată în următoarele moduri:

- prin stabilirea unei sume anuale ce urmează a fi transferată de fiecare parte obligate.* În acest caz, contribuțiile anuale se transferă trimestrial, **în tranșe egale**, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an;
- prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit, furnizat și/sau comercializat.* În acest caz, contribuțiile se transferă trimestrial, în funcție de cantitățile de resurse energetice distribuite, furnizate și/sau comercializate, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an.

Având în vedere prevederile art. 8 alin (2) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, precum și Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023 cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026, Guvernul a optat pentru calcularea contribuțiilor părților obligate *prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit, furnizat și/sau comercializat*.

De menționat că calcularea contribuțiilor părților obligate prin stabilirea unei sume anuale ce urmează a fi transferată de fiecare parte obligată ar fi creat dificultăți financiare pentru

majoritatea părților obligate, datorate neuniformității volumelor vânzărilor de resurse energetice pe parcursul trimestrelor.

Prin urmare, având în vedere cele menționate mai sus, la calcularea contribuțiilor părților obligate nu a fost posibilă diferențierea/excluderea volumelor de gaze naturale consumate de sectorul energetic - furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, pe motiv că în conformitate cu legislația în vigoare nu este posibil de aplicat tarife diferențiate pe tipuri de consumatori, deoarece acestea sunt calculate în baza tarifelor de transport și/sau distribuție, aplicate pentru punctele de intrare/ieșire din rețea și sunt valabile pentru toți consumatorii în mod nediscriminatoriu. Toate aspectele descrise anterior fac imposibilă respectarea prevederii de la art. 8 alin. (7) lit. d) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, care menționează că la calcularea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată nicio unitate de energie nu trebuie considerată dublu.

Prin urmare, în vederea remedierii acestei discrepanțe și totodată în vederea reducerii poverii financiare asupra consumatorilor de energie termică din cadrul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET), care prin tarifele la energia termică achită aceste contribuții, se impune necesitatea excluderii din lista părților obligate a **furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a apei calde menajere, și/sau răcire**, fapt ce va contribui inclusiv la promovarea SACET drept o sursă de alimentare durabilă și eficientă cu energie termică.

Totodată, este de menționat că după aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 1064/2023 cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026 a fost identificat că părțile obligate incluse în tabelul 3 din Anexa nr. 1 la Programul sus menționat nu reflectă și nici nu va putea reflecta situația la zi ținând cont de caracterul dinamic al sectorului produselor petroliere precum și cel de furnizare a energiei termice, fapt demonstrat prin modificările înregistrate, pe parcursul perioadei 2022-2024, în activitatea **Importatorilor de produse petroliere** și respectiv a **Furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și/sau răcire**, prin apariția pe piață a noilor agenți economici și/sau stoparea activității unor agenți economici, având la bază diverse motive care au condus la acest fapt.

Astfel, a fost creată situația prin care pe de o parte agenții economici care și-au început activitatea începând cu luna ianuarie 2022 până în prezent nu au fost incluși în tabelul 3 din Anexa nr. 1 la Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026, iar pe de altă, având la bază prevederile **art. 8 alin. (1) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică**, aceștia sunt părți obligate și urmează să achite contribuțiile pentru schema de obligații în domeniul eficienței energetice în funcție de volumul vânzărilor de energie și/sau resurse energetice înregistrate.

Având la baza cele menționate, a fost identificată necesitatea excluderii din prevederile art. 8 alin. (7) a Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică a obligativității includerii în cadrul Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, aprobat prin Hotărâre de Guvern, a listei părților obligate, urmând ca această listă să fie elaborată și actualizată corespunzător de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care dispune de informația actualizată cu privire la activitatea agenților economici care își desfășoară activitatea în sectorul energetic.

Totodată, în vederea monitorizării corectitudinii achitării contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice este necesar de stabilit în lege că monitorizarea va fi realizată de către IP CNED, în baza unei metodologii elaborate și aprobată de aceasta, în acest sens.

Mai mult ca atât, în cadrul exercițiului de monitorizare a corectitudinii achitării contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice s-a constatat că în cazul **Importatorilor de produse petroliere** este dificil de monitorizat volumul de produse petroliere importate comparativ cu cel comercializat deoarece există cazuri când importatorii procură volume de produse petroliere pe piața internă, după ce acestea au fost importate.

Astfel, pentru a simplifica procedura de monitorizare a contribuțiilor achitate de importatorii de produse petroliere, a fost identificată necesitatea de efectuare a modificărilor în lege astfel încât contribuțiile achitate de importatorii de produse petroliere să fie efectuate în funcție de volumul de produse petroliere importat și nu din cel comercializat cum este prevăzut la moment în textul legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

O alta modificare propusă ține de instituirea la nivel legislativ a „Fondului pentru eficiență energetică ” (în continuare FEE), care va cuprinde totalitatea mijloacelor financiare destinate finanțării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie implementate prin intermediul IP CNED în baza programelor de finanțare aprobate de Guvern, inclusiv programul de finanțare Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova (în continuare – Programul FEERM) aprobat de Guvern prin Hotărârea Nr. 251/2024, Programul de vouchere pentru electrocasnice, aprobat prin HG nr. 533/2024 și altele.

FEE este propus a fi instituit în cadrul bugetului de stat cu atribuirea IP CNED a competenței de administrare a acestuia.

Este de menționat că eficiența energetică redusă în sectorul rezidențial creează presiuni pe consumatorii casnici care sunt afectați direct de creșterea la nivel internațional a prețurilor pentru resursele energetice în măsura în care veniturile disponibile nu le permit să acopere cheltuielile pentru asigurarea nivelului de confort termic minim necesar, conform prevederilor normativelor sanitar-igienice. Aceasta impune implementarea unor mecanisme direcționate spre o îmbunătățire semnificativă a eficienței energetice în special în clădirile rezidențiale, care sunt responsabile pentru aproximativ jumătate din consumul final energetic al țării. Concomitent, suportul partenerilor de dezvoltare pentru crearea și finanțarea acestor mecanisme rămâne foarte important.

Instituirea Fondului pentru Eficiență Energetică la nivel legislativ primar reprezintă un subiect de actualitate în cadrul discuțiilor cu partenerii de dezvoltare (BERD, BEI, PNUD, USAID, BM, AFD, KfW, Delegația UE etc.), care sunt disponibili să acorde suport financiar pentru implementarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, într-un cadru durabil și cu condiția că aceste mijloace financiare vor putea fi absorbite și valorificate corespunzător.

Sursele de finanțare a Fondului pentru Eficiență energetică sunt mijloacele financiare:

- a) colectate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice;
- b) alocate de la bugetul de stat prin intermediul fondului de reducere a vulnerabilității energetice;

- c) sub formă de granturi, donații sau alte mijloace financiare primite de la partenerii de dezvoltare;
- d) sub formă de venituri financiare (dobânzi, comisioane, diferență de curs) obținute ca urmare a administrării mijloacelor financiare și finanțărilor acordate din cadrul FEE;
- e) sub formă de contribuții ale beneficiarilor programelor de finanțare;
- f) alte mijloace financiare ce nu contravin legislației.

Conform prevederilor pct. 19 sbp. 3) din Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023, este prevăzută asigurarea mobilizării unei cantități estimative anuale de resurse financiare echivalentă cu circa 229 milioane lei sub formă de granturi și donații **din partea partenerilor de dezvoltare și/sau a organizațiilor internaționale**, care constituie 50 % din suma echivalentă de 458 milioane lei prevăzută a fi acumulată anual.

Cu referire la mijloacele financiare din cadrul FEE este de menționat că acestea urmează a fi utilizate inclusiv pentru oferirea garanțiilor și a compensațiilor financiare prin intermediul IP CNED.

Instituirea acestui instrument de finanțare a fost identificată ca fiind una necesară, ca rezultat al discuțiilor purtate cu băncile comerciale din Republica Moldova, care pentru oferirea mijloacelor financiare, sub formă de împrumuturi Asociațiilor de Proprietari în condominiu în vederea finanțării sau cofinanțării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificării surselor regenerabile de energie au nevoie de garanții financiare, pe motiv de lipsă a activelor din partea Asociațiilor de Proprietari în condominiu, ce ar putea fi oferite ca gaj pentru obținerea acestor împrumuturi.

De asemenea acordarea suportului financiar pentru compensarea parțială a ratei dobânzii la creditele obținute de către Asociațiile de proprietari în condominiu de la băncile comerciale și organizațiile de creditare nebancare din Republica Moldova, pentru finanțarea proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie în clădirile din proprietatea acestora, reprezintă la fel un instrument financiar identificat ca fiind necesar în vederea impulsivării implementării proiectelor de eficiență energetică în cadrul Asociațiilor de proprietari în condominiu. Prin urmare, lipsa unor astfel de instrumente de finanțare, din partea altor entități decât cele bancare, care ar asigura oferirea garanțiilor financiare și a compensațiilor financiare conform descrierilor de mai sus, reprezintă un impediment pentru Asociațiile de proprietari în condominiu în procesul de identificare a mijloacelor financiare, pentru finanțarea integrală sau cofinanțarea (în vederea asigurării contribuției proprii necesare) proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie în cadrul acestora, în special prin intermediul produselor financiare lansate de IP CNED.

Având în vedere cele menționate mai sus, pentru asigurarea durabilității și stabilității în timp a mecanismelor de finanțare a investițiilor în domeniul eficienței energetice se impune instituirea unui cadru de finanțare sub forma Fondului pentru Eficiență Energetică. Acest format, în calitate de sursă principală de finanțare va crește încrederea partenerilor de dezvoltare în sustenabilitatea Programelor de finanțare aprobate de Guvern. Încrederea partenerilor de dezvoltare va crea premise pentru aportul acestora sub formă de contribuții financiare necesare pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică (EE) și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie. Astfel, este necesară includerea unor prevederi în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică care să reglementeze la nivel primar instituirea FEE, precum și a instrumentelor principale de finanțare aplicabile - garanții și compensațiile financiare.

Totodată, merită de menționat faptul că eficientizarea energetică a clădirilor reprezintă prioritatea nr. 2 din Planul Național „Construim Moldova Europeană” aprobat de Guvern, iar asigurarea durabilității programelor de finanțare Guvernamentale în domeniul eficienței energetice implementate din mijloacele financiare ale Fondului pentru Eficiență Energetică, va avea un impact pozitiv asupra populației, prin crearea premiselor pentru atragerea resurselor financiare ale partenerilor de dezvoltare pentru creșterea eficienței energetice la nivel național, reducerea facturilor la energie, îmbunătățirea condițiilor de trai, reducerea gazelor cu efect de seră și respectiv sporirea securității energetice a țării.

Este de menționat că, la moment, valorificarea mijloacelor financiare în cadrul Programului de finanțare FEERM este efectuată în baza produselor de finanțare elaborate pentru asociațiile de proprietari în condominiu și respectiv pentru proprietarii de case individuale.

Prin urmare, având în vedere că numărul asociațiilor de proprietari în condominiu și a caselor individuale ai căror proprietari doresc să implementeze proiecte de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie este unul mare, iar fiecare proiect individual presupune un efort consistent în vederea realizării acestuia, a fost identificată necesitatea de a oferi posibilitatea asociațiilor de proprietari în condominiu și proprietarilor de case individuale de a selecta în mod individual agentul economic care va executa lucrările aferente implementării proiectelor de EE și/sau valorificare a SER, iar ulterior Centrul Național pentru Energie Durabilă, prin intermediul programului de finanțare FEERM va subvenționa o parte din costul lucrărilor, cu condiția că aceștia au respectat toate cerințele din produsul de finanțare aplicabil.

Acest fapt, pe de o parte, va permite o absorbție mai rapidă a mijloacelor financiare disponibile pentru proiectele de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie în cadrul Asociațiilor de Proprietari în condominiu și a proprietarilor de case individuale, iar pe de altă parte va spori gradul de încredere a acestora în reabilitarea energetică a blocurilor locative și/sau a caselor din gestiune, având posibilitatea să selecteze în mod individual agentul economic care va executa lucrările, în baza unor condiții prestabilite în produsele de finanțare aprobate de CNED.

Adițional, absorbția mai rapidă a mijloacelor financiare prin reabilitarea anuală a unei suprafețe mai mari a fondului clădirilor rezidențiale va oferi argumente adiționale autorităților competente de a convinge partenerii de dezvoltare cu privire la capacitatea sporită de absorbție și respectiv încredea acestora pentru creșterea volumului finanțării în acest sens.

În cazul proprietarilor de case individuale, cu cea mai înaltă categorie de vulnerabilitate energetică, care se prezumă că nu dispun de capacitățile necesare pentru contractarea serviciilor și lucrărilor necesare în vederea reabilitării energetice a caselor din gestiune, implementarea proiectelor în aceste domenii va fi realizat de către IP CNED în baza produselor de finanțare elaborate pentru astfel de grupuri de consumatori.

Prin urmare, în cazul în care procedurile de achiziție publică pentru selectarea agenților economici, care să implementeze măsurile de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie, va fi efectuată de către IP CNED, a fost identificată necesitatea de reglementare prin lege a procedurii de transmitere a bunurilor procurate de către aceasta în gestiunea beneficiarului de proiect.

O altă modificare care a fost identificată ca fiind necesară ține de stabilirea perioadei pentru care sunt elaborate planurile locale integrate privind energia și clima precum și excluderea prevederilor care dublează atribuțiile autorităților publice locale de nivelul întâi de a selecta și desemna manageri energetici locali.

Totodată, a fost identificat că impunerea obligativității de elaborare a planurilor locale integrate privind clima și energia pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și

cele de nivel special s-a dovedit a fi una ineficientă, pe motiv că majoritatea dintre acestea nu le elaborează, iar cele care le elaborează, în marea majoritate a cazurilor, nu pot asigura un nivel corespunzător al calității acestora, fapt ce contribuie negativ la atingerea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie stabilite prin Planul Național Integrat privind Energia și Clima.

Astfel, din considerentele menționate mai sus, se propune modificarea legii astfel încât obligativitatea elaborării acestor planuri să se răsfrângă doar asupra autorităților administrației publice locale, care au statut de municipiu (Chișinău, Bălți, Cahul, Ceadâr-Lunga, Comrat, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca, Strășeni, și Ungheni), iar pentru celelalte autorități publice locale elaborarea acestor planuri să devină una voluntară.

Printre modificările identificate ca fiind necesare a fi operate, se enumeră și modificarea prevederilor art. 20 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică prin care să se ofere posibilitatea prestării serviciilor de audit energetic de către toate întreprinderile indiferent de forma organizatorico-juridică, inclusiv organizațiile necomerciale și instituțiile științifice cum ar fi Institutul de Energetică a Universității Tehnice a Moldovei, fără a limita ca aceste servicii să fie prestate doar de către **societățile comerciale**, după cum este reglementat la moment în redacția actuală a art. 20 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, ceea ce îngreunează drepturile ONG și întreprinderilor cu orice altă formă organizatorico-juridică să presteze astfel de servicii.

Totodată, în condițiile intrării în vigoare a Legii nr. 282/2023 cu privire la performanța energetică a clădirilor, este necesar de revăzut necesitatea păstrării caracterului obligatoriu de elaborare a auditului energetic pentru proiectele de eficiență energetică finanțate total sau parțial de la bugetul de stat sau bugetul autorităților publice locale.

O altă modificare identificată ține de completarea legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică cu prevederi care să permită finanțarea durabilă și continuă a proiectelor de eficiență energetică prin intermediul IP CNED, prin oferirea dreptului acesteia de a încheia contracte de performanță energetică în baza unui Program aprobat de Guvern în acest sens.

Cu referire la domeniul auditării energetice, art. 30 alin. (14) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică menționează că „*Întreprinderile mari care nu intră sub incidența Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii vor efectua primul audit energetic în termen de un an de la publicarea, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, a Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari [...]*”. Totodată la art. 12 alin. (1) litera o) din aceeași lege menționează că IP CNED „*identifică și stabilește lista întreprinderilor mari care urmează să îndeplinească obligația stabilită la art. 19 alin. (1) și le notifică despre acest fapt*”. Astfel, având în vedere cele menționate, a fost constatat că termenul de 1 an oferit întreprinderilor mari pentru efectuarea primului audit energetic, care decurge din momentul publicării Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari în Monitorul oficial al Republicii Moldova, este prea mic din considerentul că IP CNED va avea nevoie de câteva luni pentru a stabili această listă, iar ulterior întreprinderile mari vor avea nevoie de timp pentru contractarea serviciilor de auditare energetică.

Prin urmare, a fost identificată necesitatea de modificare a prevederilor art. 30 alin. (14) din legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică astfel încât termenul de 1 an să decurgă din momentul recepționării de către întreprinderile mari a notificării, expediată de către IP CNED, cu privire la obligativitatea efectuării auditului energetic.

Intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este argumentată prin faptul că prin intermediul acestui proiect de lege se urmărește stabilirea cadrului regulator în vederea valorificării contribuțiilor colectate ca rezultat al punerii

în aplicare a Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023.

Aceste mijloace financiare urmează a fi gestionate de către IP Centrul Național pentru Energie Durabilă, care la moment întâmpină mai multe impedimente în ceea ce privește implementarea Programului de finanțare Fondul pentru Eficiență Energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova. În rezultatul modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege acestea urmează a fi eliminate, fapt ce va contribui la sporirea gradului de valorificare a mijloacelor financiare pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă în sectorul clădiri.

Mai mult ca atât, eficientizarea energetică a clădirilor reprezintă prioritatea nr. 2 din planul Național „Construim Moldova Europeană” aprobat de Guvern, iar sporirea gradului de implementare a mai multor programe Guvernamentale în domeniul eficienței energetice inclusiv a Fondului pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial, care ar contribui la implementarea planului sus menționat, este dependentă de aprobarea modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege.

Astfel, din aceste considerente, intrarea în vigoare a prezentei Hotărâri de Guvern la data publicării în Monitorul Oficial, este imperios necesară în vederea atingerii obiectivelor stabilite.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele urmărite ca rezultat al aprobării proiectului de lege, sunt următoarele:

- Excluderea, începând cu anul 2025, a dublării plăților fixe din partea **furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a apei calde menajere, și/sau răcire**, în calitate de părți obligate în domeniul eficienței energetice;
- Instituirea, începând cu anul 2025, în cadrul bugetului de stat a Fondului pentru Eficiență Energetică, care va servi drept sursă de finanțare pentru toate proiectele de eficiență energetică finanțate de IP CNED;
- Crearea premiselor pentru impulsionarea implementării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor de energie regenerabilă în cadrul asociațiilor de proprietari în condominiu și proprietarii caselor individuale, fapt ce va contribui la atingerea obligației până la 31 decembrie 2030 de a obține economii de energie anuale echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului de energie finală înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022;
- Crearea unui mecanism durabil de finanțare a proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă în cadrul clădirilor din sectorul public prin implementarea contractelor de performanță energetică.

Proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică prevede modificarea mai multor articole sau completarea acestora, după cum urmează:

1. art. 8 alin. (1) - prin excluderea din lista părților obligate a **furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a apei calde menajere, și/sau răcire**.

De menționat ca aceste modificări presupun inclusiv modificarea în mod corespunzător a noțiunii de „parte obligată” din cadrul Legii.

2. Art. 2 – completarea articolului cu următoarele noțiuni de „garanție financiară pentru credite”, „Alocăție”;

3. art. 8 alin. (7) – prin excluderea prevederii conform căreia este necesară includerea obligatorie în cadrul Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, aprobat prin Hotărâre de Guvern, a listei părților obligate, urmând ca aceasta să fie elaborată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.
4. Completarea art. 8 cu patru alineate noi (7²), (7³), (9¹) și respectiv 12¹, cu următorul text:

„(7²) monitorizare corectitudinii achitării contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice este efectuată de către IP CNED, în baza unui Regulament elaborat și aprobat în acest sens de către aceasta;

(7³) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să furnizeze informația necesară, solicitată de IP CNED, în vederea monitorizării corectitudinii achitării contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice;

(9¹) lista părților obligate se stabilește de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, cu actualizarea trimestrială și publicarea acesteia pe site-ul său web oficial.

(12¹) În cazul în care în cadrul programelor de finanțare aprobate de Guvern sau în cadrul acordurilor de finanțare semnate cu partenerii de dezvoltare este stabilit că organizarea procedurilor de achiziție publică pentru selectarea agenților economici, care să implementeze măsurile de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie, este efectuată de către IP CNED, transmiterea bunurilor procurate de către aceasta în gestiunea beneficiarului de proiect în baza unei Hotărâri aprobate de Guvern..”
5. Modificarea din art. 8 alin. (6) litera b) și alin. 6¹) a cuvântului comercializat cu cuvântul importat, la formele gramaticale corespunzătoare;
6. modificarea art. 8 alineat (12) astfel încât acesta să permită Asociațiilor de proprietari în condominiu și proprietarilor de case individuale să selecteze părțile terțe care să implementeze proiectele de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie și să încheie contracte cu acestea în acest sens, cu subvenționarea ulterioară a unei părți din investițiile eligibile aferente acestor măsuri de către IP CNED;
7. completarea art. 10 cu un nou alineat, care să ofere posibilitatea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei să elaboreze și să înainteze Guvernului spre aprobare măsuri care includ instrumente de finanțare a proiectelor în domeniul eficienței energetice – grantul, alocația, garanția și compensațiile financiare.
8. completarea art. 12 cu două litere y) și z) cu următorul cuprins:

„y) acordă granturi și alocații în calitate de stimulente financiare pentru finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și/sau valorificării surselor regenerabile de energie;

z) emite garanții și compensații financiare în conformitate cu prevederile art. 23³ ”
9. la art. 13 alin. (4) de exclus textul „de asemenea pot selecta și desemna manageri energetici locali.”;
10. modificarea art. 10, 12, 13 și 30 astfel încât să fie exclusă obligativitatea de elaborare a planurilor locale privind energia și clima de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și cele de nivel special și atribuirea acestei obligativități autorităților administrației publice locale care au statut de municipiu, cu menționarea inclusiv a perioadei pentru care se elaborează aceste planuri.

11. completarea art. 19 alin.(3) cu prevederi prin care să se menționeze că efectuarea auditului energetic este obligatorie doar pentru cazurile în care obiectivul supus renovării, are o suprafață mai mare de 250 m² și nu dispune de un certificat de performanță energetică, eliberat conform prevederilor Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor;

12. instituirea în cadrul bugetului de stat a „Fondului pentru eficiență energetică” cu atribuirea IP CNED a competenței de administrare a acestuia, precum și a prevederilor care ar permite IP CNED oferirea garanțiilor și compensațiilor financiare pentru proiectele de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie prin completarea legii cu un capitol nou V¹) „Instrumente de finanțare a proiectelor în domeniul eficienței energetice” cu următorul cuprins:

„Articolul 23¹. Fondul pentru eficiență energetică

(1) În conformitate cu prezenta Lege se înființează Fondul pentru Eficiență Energetică (în continuare FEE), care este instituit în cadrul bugetului de stat și este administrat de IP CNED .

(2) FEE reprezintă totalitatea mijloacelor financiare destinate finanțării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie implementate prin intermediul IP CNED în baza programelor de finanțare aprobate de Guvern;

(3) Obiectivul principal al FEE este finanțarea măsurilor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie;

Articolul 23². Sursele de finanțare ale Fondului pentru eficiență energetică

(1) Sursele de finanțare ale FEE sunt mijloacele financiare:

- a) colectate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice;
- b) alocate de la bugetul de stat prin intermediul fondului de reducere a vulnerabilității energetice;
- c) sub formă de granturi, donații sau alte surse de asistență externă;
- d) sub formă de venituri financiare (dobânzi, comisioane, diferență de curs) obținute ca urmare a administrării mijloacelor financiare și finanțărilor acordate din cadrul FEE;
- e) sub formă de contribuții ale beneficiarilor programelor de finanțare;
- f) alte mijloace financiare ce nu contravin legislației.

(2) Mijloacele financiare ale FEE prevăzute la alin.(1), primite de la bugetul de stat, se gestionează prin contul trezorerial al IP CNED .

(3) Mijloacele financiare prevăzute la alin.(1), care nu sunt primite de la bugetul de stat, se gestionează prin contul trezorerial și/sau prin conturile bancare ale IP CNED, sau în modul prevăzut de acordurile încheiate în acest sens cu partenerii de dezvoltare;

(4) Măsurile de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie sunt finanțate din mijloacele financiare ale FEE prin intermediul granturilor, alocațiilor, garanțiilor financiare și/sau compensațiilor financiare;

(5) Valorificarea mijloacelor financiare din cadrul FEE se efectuează exclusiv în limitele și cuantumul prevăzut de programele de finanțare și bugetul IP CNED;

(6) Gestionarea mijloacelor financiare din cadrul FEE se efectuează de către IP CNED în conformitate cu prevederile statutului acesteia programelor de finanțare;

(7) Mijloacele financiare ale FEE pot fi utilizate exclusiv pentru:

- a) finanțarea măsurilor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie conform modului prevăzut în cadrul programelor de finanțare;
- b) finanțarea lucrărilor de reparație sau instalare, care sunt strict necesare pentru a proteja sau facilita implementarea măsurilor aprobate spre finanțare;
- c) finanțarea cheltuielilor de gestionare și implementare a Programelor de finanțare, conform prevederilor art. 11 alin. (3);
- d) emiterea garanțiilor financiare și acordarea compensațiilor financiare de către IP CNED în conformitate cu art. 23³;
- e) finanțarea cheltuielilor de gestionare și implementare a Programelor de finanțare aferente eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie aprobate de Guvern, conform prevederilor art. 11 alin. (3);
- f) cofinanțarea proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, finanțate de donatori, parteneri de dezvoltare, autorități/instituții publice, asociații.

(8) Măsurile de eficiență energetică și sau valorificare a surselor regenerabile de energie, implementate din mijloacele financiare ale FEE trebuie să fie justificate din punct de vedere economic și să contribuie la realizarea obiectivelor de eficiență energetică prevăzute la art.7¹;

Articolul 23³. Garanțiile financiare și compensațiile financiare

(1) IP CNED poate emite garanții financiare precum și acorda compensații financiare, în corespundere cu condițiile programelor de finanțare, produselor de garantare și/sau compensare, în limitele capacității proprii de garantare sau de acordare a compensațiilor financiare precum și în limita plafoanelor aprobate pentru fiecare creditor, în corespundere cu criteriile de risc stabilite de IP CNED;

(2) Produsele de garantare sau de compensare , se modifică și se aprobă de către IP CNED în conformitate cu programele de finanțare și alte priorități de politici publice stabilite de Guvern, obiectivele de eficiență energetică și condițiile stabilite în acordurile cu partenerii de dezvoltare;

(3) Criteriile de eligibilitate a creditorilor și modul de acordare și gestionare a garanțiilor financiare și compensațiilor financiare se stabilesc de Guvern.”

13. modificarea prevederilor de la art. 20 astfel încât să fie extins dreptul de prestare a serviciilor de audit energetic de către toate organizațiile necomerciale sau persoanelor juridice, indiferent de forma organizatorico-juridică a acestora.

14. Modificarea art. 19 alin. (3) astfel încât să fie exclusă obligativitatea elaborării auditului energetic în cazul proiectelor în domeniul eficienței energetice, finanțate total sau parțial din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale și păstrarea obligativității elaborării acestuia doar pentru cazurile în care obiectivul supus renovării nu dispune de un certificat de performanță energetică, eliberat conform prevederilor Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor

15. Completarea art. 23 cu prevederi care să permită IP CNED să semneze contracte cu beneficiarul serviciilor energetice și/sau prestatorii de astfel de servicii, în baza unui Program aprobat de Guvern.

16. Modificarea art. 30 alin.(14) astfel încât termenul de 1 an în care întreprinderile mari sunt obligate să efectueze auditul energetică să decurgă din momentul recepționării notificării din partea IP CNED și nu din momentul publicării, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, a Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari.
17. Ajustarea în textul legii a referințelor la cadrul normativ primar în domeniul performanței energetice și etichetării produselor cu impact energetic în condițiile noilor legi aprobate în acest sens;

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere necesitatea operării modificărilor propuse, în baza argumentărilor menționate mai sus, opțiunea alternativă nu a fost analizată, dat fiind importanța operării modificărilor în baza deficiențelor identificate în vederea asigurării sinergiei între prevederile actelor normative și cele de politici în domeniul eficienței energetice.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică nu presupun crearea unui cadru nou instituțional, monitorizarea și punerea în aplicare a modificărilor propuse urmează a fi efectuată de către IP CNED și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Modificările propuse vor avea un impact pe termen lung asupra domeniului eficienței energetice, asigurând în acest sens crearea premiselor pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă atât în sectorul public cât și privat, contribuind astfel la atingerea obligației până la 31 decembrie 2030 de a obține economii de energie anuale echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului de energie finală înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022.

Excluderea obligativității autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și cele de nivel special de elaborare a planurilor locale integrate privind energia și clima și atribuirea acestor obligațiuni doar asupra autorităților administrației publice locale, care au statut de municipiu, va avea un impact pozitiv asupra autorităților publice locale de nivelul doi și cele de nivel special prin reducerea poverii financiare și administrative necesare pentru elaborarea și implementarea acestor planuri.

Mai mult ca atât, în vederea reducerii poverii administrative și financiare pentru autoritățile administrației publice locale, care au statut de municipiu, care vor avea obligațiunea de elaborare a acestor planuri și totodată în vederea asigurării unui nivel de calitate a acestor documente, Ministerul Energiei împreună cu IP CNED poartă discuții cu partenerii de dezvoltare, ca prin intermediul proiectelor de asistență tehnică lansate să asigure elaborarea acestor planuri pentru aceste autorități publice locale cu statut de municipiu.

Este de menționat că modificările propuse în vederea punerii în aplicare a contractelor de performanță energetică vor avea un impact pozitiv prin crearea premiselor care vor permite colectarea de către IP CNED a mijloacelor financiare economisite ca rezultat al implementării contractelor de performanță energetică în cadrul instituțiilor publice, generând astfel un ciclu sustenabil de finanțare și dezvoltare a unor astfel de proiecte în cadrul altor instituții publice.

De menționat că pilotarea unor astfel de proiecte are loc prin intermediul proiectului USAID Securitatea Energetică a Republicii Moldova, care pe parcursul perioadei 2024-2026, în baza experienței acumulate pe parcursul etapei de pilotare în cadrul a 3 instituții publice, urmează să

asiste Ministerul Energiei și Ministerul Finanțelor în ajustarea cadrului normativ necesar care ar permite implementarea proiectelor de eficiență energetică în baza conceptului de Super ESCO.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aprobarea modificărilor propuse în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică nu presupune alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de Stat.

Instituirea FEE precum și crearea premiselor care vor oferi posibilitatea IP CNED să ofere garanții și compensații financiare, prin includerea prevederilor care reglementează acest fapt la nivel de cadru normativ primar va spori încrederea partenerilor de dezvoltare și instituțiilor organizațiilor internaționale în vederea alocării mijloacelor financiare pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor de energie regenerabilă.

Conform prevederilor Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023 a fost estimate mobilizarea unei cantități estimative anuale de resurse financiare echivalentă cu **minim 229 de milioane lei sub formă de granturi și donații din partea partenerilor de dezvoltare și/sau a organizațiilor internaționale**, care constituie 50 % din suma echivalentă de 458 de milioane de lei prevăzută a fi acumulată anual.

În rezultatul discuțiilor purtate cu partenerii de dezvoltare și organizațiile internaționale, până la moment, a fost prevăzută obținerea mijloacelor financiare sub formă de grant în valoare de cca. 10 mil. Euro din partea Băncii Europene pentru Investiții și cca. 1 mil Euro din partea Uniunii Europene (pentru Programul de finanțare FEERM) precum și a cca. 8.5 mil Euro (1 mil. Euro pentru Programul de finanțare FEERM și 7.5 mil. Euro pentru Programul Eco-Vouchere) din partea Agenției Norvegiene pentru Dezvoltare și Cooperare (NORAD) prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Acordarea mijloacelor financiare sus menționate urmează a fi efectuată în baza prevederilor acordurilor ce urmează a fi semnate în acest sens.

Prin urmare, mijloacele financiare ale FEE urmează a fi utilizate drept sursă de finanțare pentru toate Programele de finanțare în domeniul eficienței energetice aprobate de Guvern și care urmează a fi implementate de către IP CNED.

Mai mult ca atât, implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice urmează a fi efectuată cel puțin până în anul 2030, astfel mijloacele financiare din partea **partenerilor de dezvoltare și/sau a organizațiilor internaționale** în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă se așteaptă că vor fi substanțiale având în vedere procesul de aderare la Uniunea Europeană precum și necesitatea atingerii obligațiilor în domeniul eficienței energetice la nivel național.

Cu referire la oferirea garanțiilor financiare, a fost estimat că pentru asigurarea cofinanțării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor de energie regenerabile finanțate în cadrul Programului FEERM sunt necesare emiterea garanțiilor financiare estimate în valoare de 105 milioane Lei (scenariu minim) până la 144 milioane lei (scenariu maxim), fapt ce va asigura debursarea creditelor pentru astfel de proiecte în valoare de cca. 144 milioane lei. Valoarea exactă a acestora urmează a fi precizată în cadrul produselor financiare ce urmează a fi elaborate și aprobate în acest sens de către IP CNED, cu luarea în considerare a prevederilor Programului de Finanțare FEERM aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2024 și a statutul Instituției Publice Centrul Național pentru Energie Durabilă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1060/2023.

În tabelul de mai jos sunt prezentate scenariile și valoarea garanțiilor financiare estimate, considerând următoarele ipoteze: proiectele sunt finanțate în proporție de 70% grant din FEERM. Contribuția asociațiilor de proprietari din condominiu (APC) este de 30% din valoarea proiectului total, dar se estimează că 60% din APC vor asigura această contribuție prin credite.

Anul	Număr APC aprobate	Valoarea totală a proiectelor, lei	Grant din FEERM, lei	Contribuția beneficiari totală	Contribuția beneficiari ce vor lua credit, lei	% Alocatii, scenarii	Valoarea alocație, lei	Aportul prin credit garantat, lei	Compensare Dobinda pentru creditele emise în anul de referinta, lei
2025	10	130 000 000	91 000 000	39 000 000	16 380 000	0%	-	16 380 000	2 010 656
						50%	8 190 000	8 190 000	1 005 328
2026	34	442 000 000	309 400 000	132 600 000	55 692 000	0%	-	55 692 000	6 836 230
						33%	18 564 000	37 128 000	4 557 486
2027	44	572 000 000	400 400 000	171 600 000	72 072 000	0%	-	72 072 000	8 846 885
						17%	12 012 000	60 060 000	7 372 404
Total – scenariu minim, lei								105 378 000	12 935 219
Total – scenariu maxim, lei								144 144 000	17 693 771

Condițiile de acordare și executare a garanției financiare pentru credite destinate implementării proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie urmează a fi stabilite de Guvern.

Cu referire la mijloacele financiare necesare pentru acoperirea compensațiilor financiare a fost estimat că vor fi necesare mijloace financiare în valoare de la 12.9 milioane lei până la 17.6 milioane lei pe durata implementării programului, care vor fi acoperite din contul mijloacelor financiare disponibile în cadrul FEE, în ipoteza obținerii creditelor pe o durată de 60 luni la o rată a dobânzii de 5%

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Aprobarea modificărilor propuse în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică va avea impact pozitiv asupra **furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a apei calde menajere (ACM), și/sau răcire** prin scutirea acestora de contribuțiile ce urmează să le achite în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru energia termică utilizată pentru încălzire și preparare a apei calde menajere furnizată consumatorilor finali. Contribuțiile acestora efectuate pe parcursul primului trimestru a anului 2024, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Contribuțiile financiare ale furnizorilor de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a apei calde menajere, și/sau răcire realizate, precum și a altor părți obligate pe parcursul I trimestru, 2024

Nr.	Denumirea părților obligate	Mijloace financiare transferate pe parcursul trimestrului I, 2024, MDL
Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau preparare a ACM		
1.	S.A. „Termoelectrica”	10,039,709.20
2.	S.A. „CET-Nord”	1,356,463.92
3.	S.A. „Apă-Canal Chișinău”	175,383.03
4.	S.A. „Comgaz Plus”	30,483.21
5.	Î. M. R. C.T. Comrat	48,555.39
6.	I.M. „Servicii Comunale Glodeni”	12,797.15
Denumirea operatorilor sistemelor de distribuție a energiei electrice		
1.	„RED Nord” SA	2,368,749.33
2.	ÎCS "Premier Energy Distribution" SA	8,472,382.32
Operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale		
1.	S.R.L. „Edineț-gaz”	513,335.45
2.	S.R.L. „Bălți-gaz”	1,003,004.72
3.	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	1,666,291.89
4.	S.R.L. „Orhei-gaz”	702,991.09
5.	S.R.L. „Florești-gaz”	585,364.00
6.	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	374,262.00

7.	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	337,843.22
8.	S.R.L. „Cahul-gaz”	552,148.28
9.	S.R.L. „Gagauz-gaz”	807,880.00
10.	S.R.L. „Taraclia-gaz”	236,965.99
11.	S.R.L. „Ungheni-gaz”	468,948.98
12.	S.R.L. „Chișinău-gaz”	14,171,315.00
13.	S.R.L. „Rotalin Gaz Trading”	324,743.19
14.	Î.C.S. „Nord Gaz-Sîngerei” S.R.L.	58,388.58
15.	S.R.L. „Candelux-Com”	-
16.	S.R.L. „Proalfa-service”	-
17.	„BV Group Company” SRL	-
18.	FPC „Lăcătuș”	-
19.	S.R.L. „Compania Doboș”	-
Importatorii de produse petroliere		
1.	Rompetrol Moldova SA	9,315,000.00
2.	Petrom Moldova SRL	1,471,480.56
3.	Lukoil Moldova SRL	12,653,719.50
4.	Tirex Petrol	-
5.	Avante SRL	286,824.38
6.	Adna Plus SRL	-
7.	Basapetrol	-
8.	ICS Bemol Retail SRL	42,143.42
9.	Energopetrol	-
10.	Estcon Construct	-
11.	Euro LPG	-
12.	Europrim	-
13.	Get Premium	-
14.	Gloria Qvarc	-
15.	Naftatrans SRL	119,917.37
16.	Parcul de autobuse și taximetre nr. 9” Briceni SRL	95,118.00
17.	Prinpemps SRL	70,183.69
18.	Tezed-S SRL	52,312.37
19.	Transimex	-
20.	Vero Nadina SRL	945,883.31
21.	Achira Grup SRL	91,642.82
22.	Vitla-Petrol SRL	33,739.44
23.	Vitoil -Trading SRL	70,670.35
24.	EURO OIL GRUP SRL	-
25.	Ulpia Impex Gas	-
26.	Cancum Prim SRL	50,541.51
27.	Interacces Solutions SRL ¹	4,882.89
28.	Siento SRL ¹	555,000.00

Mai mult ca atât, excluderea prevederii conform căreia este necesară includerea obligatorie în cadrul Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1064/2023, a listei părților obligate, urmând ca aceasta să fie elaborată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va avea de asemenea un impact pozitiv asupra părților obligate datorită flexibilității ce urmează a fi oferită

¹ Importatori de produse petroliere care nu se regăsesc în lista părților obligate din cadrul Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1064/2023

agenți economici care și-au stopat activitatea sau au apărut pe piață, în baza unor circumstanțe care au condus la acest fapt.

Din tabelul nr. 1 de mai sus poate fi observat, că nu toate părțile obligate incluse în Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, au efectuat transferurile trimestriale, iar în cazul importatorilor de produse petroliere au fost efectuate plăți inclusiv de alți operatori care nu sunt incluși în Programul sus menționat, pe motiv că la acea etapă nu dețineau licența respectivă, însă între timp au obținut licența de la ANRE.

Totodată, este de menționat că modificările propuse asupra legii vor avea impact și asupra companiilor de construcții specializate în implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă existente la nivel național (o analiza a pieței fiind în proces de desfășurare cu suportul Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) prin intermediul proiectului: *"Eficiența Energetică și energia regenerabilă în Republica Moldova E4M"*) începând cu cele specializate în elaborarea Rapoartelor de audit energetic, documentației de proiect și până la cele specializate în executarea de lucrări aferente acestor domenii, care vor avea posibilitatea de a se dezvolta prin participarea la implementarea unor astfel de proiecte, contribuind astfel la dezvoltarea economică a țării.

Cu referire la întreprinderile care efectuează auditurile energetice va fi oferit dreptul ca aceste servicii să fie prestate de către toate întreprinderile indiferent de forma organizatorico-juridică, inclusiv organizațiile nonguvernamentale (ONG) și instituțiile științifice cum ar fi Institutul de Energetică al Universității Tehnice a Moldovei, fără a limita ca aceste servicii să fie prestate doar de către **societățile comerciale**, după cum este reglementat la moment în redacția actuală a art. 20 din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, care îngrădește drepturile ONG și întreprinderilor sub orice formă organizatorico-juridică să presteze astfel de servicii.

Acest fapt va permite crearea unei concurențe pe piață între întreprinderile care prestează astfel de servicii, iar întreprinderile mari care conform prevederilor legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică au obligația de efectuare a auditurilor energetice odată la 4 ani, vor avea posibilitatea de a selecta întreprinderea care va presta astfel de servicii prin analiza ofertelor din partea mai multor întreprinderi existente pe piață.

Conform informațiilor prezentate de IP CNED, pe parcursul ultimilor ani, prestarea serviciilor de auditare energetică este efectuată de următoarele companii:

Tabelul 2. Companiile care au prestat servicii de audit energetic pe parcursul anului 2023

Nr.	Denumirea companiei	Adresa	Nr. de rapoarte de audit energetic efectuate
1.	AO Asociația pentru Autonomie Energetică	mun. Chișinău, sec. Centru, str. Ismail 84, ap. (of.) 50	4
2.	AO AIIRM	mun. Chișinău, sec. Botanica, Dacia 39	4
3.	SRL DelibEnergy	mun. Chișinău, sec. Ciocana, str. Voluntarilor, 10, ap.(of.) 138	5
4.	ÎI CHPAR VICTOR	UTA Găgăuzia, Ceadâr-Lunga, str. Gogol, 81	5
5.	SRL "CND"	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Moscova bd., 18, ap.(of.) 4	8

6.	SRL Centrul de Eficiență Energetică	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Pușkin A., 33, ap.(of.) 43	16
7.	SRL Ecotest Energy	mun. Chișinău, sec. Ciocana, str. Mircea cel Bătrân bd., 4/4, ap.(of.) 201	4
8.	SRL MWMT-Company	mun. Chișinău, sec. Ciocana, str. Mircea cel Bătrân bd., 4/4, ap.(of.) 201	
9.	SRL ACGV ENERGOEXPERT SERVICE	mun. Chișinău, sec. Buiucani, str. Alba-Iulia, 105, ap.(of.) 9	18
10.	SRL SC OLIEX-N	mun. Chișinău, sec. Centru, str. Testemițeanu Nicolae, 17/6, ap.(of.) 38	1
11.	SRL INOVRECONS	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Moara Roșie, 5/C, ap.(of.) 31	1
12.	SRL Lismar-Vent	mun. Chișinău, sec. Centru, str. Lermontov M., 31	9
13.	SRL NovaService	mun. Chișinău, sec. Botanica, str. Grădina Botanică, 14/3, ap.(of.) 307	50
14.	SRL ACDC Energy	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Tănase Constantin, 6	4
15.	SRL Efin Servicii	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Socoleni, 11, ap.(of.) 26	1
16.	SRL Energy R&D	mun. Chișinău, sec. Rîșcani, str. Moara Roșie, 5/E, ap.(of.) 12	3
17.	SRL ABP Project	mun. Chișinău, sec. Buiucani, str. Creangă Ion, 45, ap.(of.) 319	1
18.	SRL WPC ENERGY	mun. Chișinău, sec. Buiucani, str. Lupu Vasile, 83, ap.(of.) 11	9
19.	SRL SINERGETIKA Consulting Ltd.	mun. Chișinău, sec. Ciocana, str. Russo Alecu, 63/4, ap.(of.) 24	1

Chiar dacă majoritatea întreprinderilor care au efectuat audituri energetice sunt societăți comerciale, totuși există și Asociații Obștești precum și întreprinderi individuale care au prestat astfel de servicii.

Cu referire la garanțiile și compensațiile financiare ce urmează a fi oferite prin intermediul IP CNED, este de menționat că în conformitate cu estimările efectuate, instituirea acestui mecanism va facilita accesul la finanțare pentru 88 Asociații de proprietari în condominiu, , estimările fiind efectuate în baza Programului de finanțare FEERM.

Totodată, oferirea posibilității asociațiilor de proprietari în condominiu și proprietarilor de case individuale de a selecta în mod individual agentul economic care va executa lucrările aferente implementării proiectelor de EE și/sau valorificare a SER va fi efectuată în condițiile unui produs de finanțare elaborat în acest sens de IP CNED.

În tabelul de mai jos sunt prezentate calculele pentru produsele de finanțare lansate de IP CNED precum și cele care urmează a fi aprobate, precum și sursă de acoperire a acestora:

Tabelul 3. Informații cu privire la produsele de finanțare și sursele de acoperire a acestora

Sursa de finanțare Produsul de finanțare	SOEE, mil. lei	Contributii estimate parteneri de dezvoltare, mil. Lei	FRVE, mil. Lei	Contributii proprii, mil. Lei
Produs de finanțare APC	358.092	358.092	168.508	123.081
Produs de finanțare Case individuale, extrem vulnerabile	27.7	19	42	4.7
Total, mil. Lei	385.792	377.092	210.508	127.781
Garanții financiare anuale estimate (maxime)	72.072	-	-	-
Compensații financiare anuale estimate (maxime)	8.846	-	-	-
Produs de finanțare noi	411.48	-	-	-
Total	878.19	377.092	210.508	127.781
Total contribuții părți obligate conform prevederilor HG 251/2024, mil. Lei	1444.36		-	-

4.4. Impactul social

Aprobarea modificărilor propuse în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică va avea un impact pozitiv asupra întregii populații a Republicii Moldova, prin creșterea eficienței energetice, reducerea facturilor la energie, îmbunătățirea condițiilor de trai, reducerea gazelor cu efect de seră și respectiv sporirea securității energetice a țării.

Implementarea proiectelor de eficiență energetică va contribui inclusiv la crearea locurilor de muncă. Conform unui Raport cu privire la ocuparea forței de muncă în domeniul energiei la nivel mondial elaborat de către Agenția Internațională a Energiei în 2023, investirea a cca. 1 mil. Euro în eficiența energetică ar presupune crearea a 8-27 locurilor de muncă adiționale, contribuind astfel la o dezvoltare economică a țării.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică nu stabilește careva cerințe care ar putea avea vreun impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică nu stabilește careva cerințe care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen. Totodată, acesta nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică va avea impact pozitiv asupra mediului prin reducerea emisiilor de CO₂ ca urmare a implementării proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, contribuind inclusiv la reducerea consumurilor/resurselor energetice utilizate.

4.6. Alte impacturi și informații relevante
Implementarea Proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică va avea impact pozitiv și asupra sistemului de sănătate și educațional prin crearea premiselor care ar facilita implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, contribuind astfel la modernizarea clădirilor, respectarea normelor igienico-sanitare precum și și acordarea serviciilor educaționale și medicale mai calitative. Crearea premiselor care ar atrage mijloace financiare pentru proiecte de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă va avea impact și asupra dezvoltării tehnologice și inovației datorită soluțiilor propuse în cadrul diferitor proiecte ce urmează a fi implementate în acest sens, inclusiv prin colaborarea cu partenerii de dezvoltare și organizațiile internaționale în acest sens.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Având în vedere caracterul modificărilor propuse, careva măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională nu au fost identificate.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE nu sunt.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului de lege a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental. https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-despre-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-lege-privind-modificarea-legii-nr1392018-cu-privire-la-eficienta-energetica/13109 Respectând prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența decizională vor fi organizate consultări publice cu participarea tuturor părților interesate.
7. Concluziile expertizelor
În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, expertizei de compatibilitate de către Centrul de Armonizare a Legislației și respectiv expertizei juridice de către Ministerul Justiției.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Ca rezultat al aprobării proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, urmează a fi efectuate modificări la Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1064/2023. Alte acte normative noi necesare a fi adoptate pentru implementarea prevederilor în cauză nu au fost identificate.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Vor fi necesare măsuri de organizare și implementare a opțiunilor incluse pentru a atinge obiectivele stabilite în domeniul eficienței energetice.

Principale autorități implicate în procesul de implementare vor fi Ministerul Energiei, I.P Centrul Național pentru Energie Durabilă, Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică.

Ministrul Energiei

/semnat electronic/

Victor PARLICOV